

Utbildningsinspektion i Måsöskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1-2

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Måsöskolan och besökt skolan den 16 maj 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Måsöskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Måsöskolan intervjuades rektorn, lärare, elever samt föräldrar. Inspektörerna besökte verksamheten i förskoleklass och i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Måsöskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	39
Grundskola	76

Måsöskolan byggdes 1997 och är sedan 1999 en del av Vega rektorsområde. Syftet var att förskolan och skolan skulle tillhöra samma organisation och därmed underlätta integrationen mellan de olika verksamheterna. Skolan ligger i kommundelen Vega i Haninge kommun. Området är i stark tillväxt. Till höstterminen 2006 tas en ny skolbyggnad i bruk dit grundskolan och förskoleklassen flyttar. Rektorsområdet har även förskola, som till hösten utökas att omfatta 11 avdelningar. Under innevarande läsår har skolan elever i förskoleklassen och i årskurserna 1-2. De närmaste åren framöver kommer skolan att byggas ut med en årskurs varje år så att den slutligen omfattar till och med årskurs 5. Rektorsområdet präglas av arbetet med flytten, den utökade organisationen och i samband med det pedagogiska och praktiska diskussioner om hur verksamheten skall fungera till höstterminen 2006. Skolledningen består av rektorn och en biträdande rektor.

I denna rapport behandlas enbart förskoleklassen och grundskolan. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen behandlas i kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid skolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolan verksamhet av god kvalitet. Arbetet med stöd till elever i behov av särskilt stöd är gott. Elever och föräldrar tycker att skolan är mycket trygg. Eleverna trivs och visar stor lust att lära. Personalen är engagerad och välutbildad. Resurserna i form material är mycket goda.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen bör förbättras.
- Utvecklingssamtalen bör förbättras så att informationen omfattar alla kursplanämnen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas:

- Elevens val anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2

Kunskaper

Så långt inspektörerna kan bedöma får eleverna i förskoleklassen goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Skolan följer elevernas läsutveckling med hjälp av LUS¹ i båda årskurserna en gång per termin. Resultaten sammanställs per klass, arbetslag och årskurs. Resultatet ingår även i eleverna IUP (Individuella UtvecklingsPlan) så att både elever och föräldrar kan följa läsutvecklingen. Eleven kartläggs i förskoleklassen med ett test som mäter begreppsuppfattning och förmåga att följa instruktioner. I svenska och matematik är de nationella målen konkretiserade så att både elever och föräldrar kan följa elevernas kunskapsmässiga utveckling. Enligt lärare och rektorn kan skolan redovisa på individ- och klassnivå hur kunskapsutvecklingen är i svenska och matematik vilket inspektörerna dock inte tog del av. I övriga kursplaneämnen finns ännu ingen sammanställning av elevernas resultat. I takt med organisationens utbyggnad kommer, enligt rektorn skolan att konkretisera de nationella kunskapsmålen i samtliga kursplaneämnen på samma sätt som i svenska och matematik.

Inspektörerna bedömer att skolans arbete med tidig kartläggning av elevernas färdigheter, systematisk träning i svenska och matematik har gett ett gott resultat i svenska och matematik utifrån de nationella kunskapsmålen. I övriga ämnen finns ingen sammanställning av elevernas resultat.

Skolans arbete med särskilt stöd visar ett gott resultat. Många elever uppnår, enligt lärarna de mål som upprättats i åtgärdsprogrammen. Det goda resultatet beror också, enligt lärare och elever på att eleverna på Måsöskolan väl känner till kunskapsmålen i framför allt svenska och matematik. Det bidrar också, enligt lärarna till att eleverna visar ett allt större ansvarstagande för sin utbildning. Ett resultat av detta att är, enligt lärarna att eleverna påminner varandra och även lärarna om att de skall skriva loggbok varje vecka så att man ser vad man har gjort och vad man behöver göra, som en elev uttryckte det.

Enligt läroplanen skall eleven fostras till att omfatta vårt samhälles grundläggande demokratiska värderingar. Måsöskolans arbete med läroplanens strävansmål gällande normer och värden har enligt föräldrar, lärare och elever gett ett mycket gott resultat, och detta visar sig, enligt både elever, föräldrar och lärare i att eleverna är mycket trygga och uppträder på ett respektfullt sätt mot varandra i skolan, vilket även inspektörerna såg. Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans arbete med normer och värden är mycket gott.

Intervjuer och observationer visar att kunskaper kommer till uttryck i olika former, där nyfikenhet och lust att lära är viktiga delar i lärandet. Eleverna visar också god förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.

¹ Ett systematiskt läsutvecklingsschema som mäter läsutvecklingen

Lärarna uppger att det finns möjligheter för eleverna att arbeta i sin egen takt. Inspektörerna bedömer att resultatet av arbetet med strävansmålen är gott.

De formella vägarna till inflytande i klass- och elevråd är tydliga. Resultatet visar sig i att eleverna har deltagit i utformandet av regler för hur man får använda sina digitala låtsasdjur "tamaguchi" och regler för sparkcykelåkning. Skolans belöningsystem, vilket beskrivs nedan, har elevrådet varit med om att utforma.

Sammanfattning

Inspektionen visar att resultatet av skolans arbete med normer och värden och individuellt stöd är mycket gott. Skolans arbete med att tidigt diagnostisera elevernas kunskapsnivå är bra. Skolan bör fortsätta att intensifiera sitt arbete med att konkretisera de nationella kunskapsmålen i samtliga kursplanämnen

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen, Lpo 94, och i andra författningar för grundskolan.

Arbetsmiljön och delaktighet

Elevernas tränas att arbeta i demokratiska former och göra sin stämma hörd bland annat på och klassråd och i elevråd. Eleverna ges här tillfälle att ta upp för dem viktiga frågor. Elevrådet har beslutat om hur skolans belöningsystem är utformat. Varje klass samlar poäng för gott kamratskap eller gott uppträdande. Poängen omvandlas till pengar som rektorn ger klassen. I klassrådet beslutas sedan vad pengarna skall användas till. Lärarna arbetar med att ge eleverna successivt ökat ansvar över sin utbildning på olika sätt. Det görs bland annat genom att elever och lärare gemensamt efter varje utvecklingssamtal diskuterar hur eleven på bästa sätt skall arbeta för att uppnå de mål som formulerats i den individuella utvecklingsplanen. Dessa mål konkretiseras genom att de nedtecknas på lappar som fästs på elevernas bord. Målen utvärderas regelbundet. Inför nya arbetsområden ges eleverna också möjligheter att ge förslag på hur de vill arbeta.

Måsöskolan har under år 2003 tillsammans med föräldrar och elever utarbetat en "värdegrundshand". De fem fingrarna representerar ansvar, rutiner, respekt, språk och trygghet. Handen finns uppsatt i varje klassrum och arbetet med de fem områdena är en levande del i skolans vardag. All personal har ett positivt förhållningssätt till eleverna. På skolgården har man målat en sol. När någon elev ställer sig i solen betyder det att man inte har någon att leka med. Då kommer, enligt eleverna, alltid en kamrat som man får vara tillsammans med.

Enligt inspektörernas bedömning är skolans arbete med att skapa en lugn och trygg miljö för eleverna mycket gott.

Skolan har ett handlingsprogram mot kränkande behandling. Inspektörerna vill dock uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april i år råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn

och elever (SFS 2006:67). Krav på att upprätta en likabehandlingsplan finns i 6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagen började gälla den 1 april i år och gäller i varje verksamhet som omfattas av nuvarande skollag. Likabehandlingsplanen ersätter kravet på handlingsprogram mot kränkande behandling och skall ses över varje år. Vid inspektionstillfället hade Måsöskolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling som innehöll alla former av kränkande behandling.

Inspektörerna kunde vid klassrumsbesöken och i samtal med eleverna se många exempel på att eleverna har stor lust att lära. Det är roligt att läsa och rita och räkna säger de yngre eleverna. De var också stolta över att visa hur de kunde se att de utvecklats genom att följa arbetet i sina loggböcker och dagböcker.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Enligt Haninge kommuns skolplan skall all skolverksamhet inom kommunen kännetecknas av en röd tråd, från förskola till gymnasieskola, med syftet att stärka vars och ens förmåga att utveckla ett livslångt lärande. I Måsöskolan förändras organisationen i takt med utbyggnaden.

Måsöskolan arbetar med skolövergripande teman varje år. Målet med temaarbetet är enligt lärarna att skapa sammanhållning i skolan för ökad trygghet, att öka lusten och nyfikenheten i lärandet, att ge delaktighet och inflytande i lärandet samt att använda olika förmågor för att göra det abstrakta konkret. Alla elever deltar i olika grupper. Alla ämnen ingår i temat och lärarna följer upp att alla kunskapsmoment ingår i temat.

Enligt skollagen är förskoleklassen en del av skolan och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Målen avser vad verksamheten skall sträva mot och vad eleverna skall ha uppnått. Samtidigt anges att det är viktigt att förskolans pedagogik med lek, omsorg, skapande och barnets eget utforskande får genomslag i förskoleklassen och att förskoleklassen skiljer sig från åren i grundskolan. Förskoleklassen skall vara ett möte mellan och en integrering av de olika kulturerna i förskolan och skolan. Så långt inspektörerna kan bedöma får eleverna i förskoleklassen förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Lärandet sker i såväl schemalagda former som i lek. Innevarande läsår finns en åldershomogen förskoleklass och en integrerad F-1:a. Enligt lärarna var arbetssätt och samarbete med grundskolans årskurs 1 olika utformat i de båda grupperna. Till nästa år blir det enbart åldershomogena förskoleklasser.

Fritidshemmens personal deltar i skolverksamheten under den ordinarie skoldagen genom att dela klasserna i mindre grupper. Intervjuer och observationer visar att eleverna får arbeta i sin egen takt och lära sig på olika sätt samt att eleverna har förmåga att arbeta såväl självständigt som i samspel med andra. För att möjliggöra en undervisning som utgår ifrån varje elevs behov nivågrupperas eleverna under vissa perioder framför allt i matematik. Även i övriga ämnen delas klasserna i grupper utifrån elevernas olika behov att lära. Eleverna säger att det är roligt i skolan, att lärarna är bra och att de lär sig. Inspektörerna såg goda exempel på arbetssätt som främjar elevernas nyfikenhet och lust att lära. Laborativt material finns i alla klassrum och elever och lärare säger att undervisningen är varierad. Inspektörerna bedömer att Måsöskolans arbetssätt och arbetsformer väl främjar elevernas lärande.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

I författningarna anges att särskilt stöd skall ges till elever som har svårighet i arbetet och att en elev skall ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst skall ha uppnåtts vid slutet av det femte skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Måsöskolan har ett systematiskt arbete för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd genom exempelvis LUS, enskilda samtal med varje elev och genom de kontinuerliga utvärderingar som görs tillsammans med eleven efter avslutat arbetsmoment.

Klasslärare, med stöd av specialpedagogen, skriver åtgärdsprogram. Enligt specialpedagogen når de allra flesta elever de mål som åtgärdsprogrammen anger. På skolan finns en speciallärare som hittills har hunnit med att genomföra LUS-testet med samtliga elever och även läst enskilt med var och en. Utifrån lärares och speciallärarens samlade bedömning ges stöd till elever i behov av särskilt stöd. Rektorn beslutar om stödets omfattning. På klasskonferens en gång per termin och i regelbundet återkommande elevvårdsmöten diskuteras alla elever. Enligt lärarna identifieras alla elever som har behov av särskilt stöd genom den mötesstruktur som finns. Alla elever som har behov av stöd uppges få det i tillräcklig omfattning. Specialläraren ger stöd enskilt eller i mindre grupper oftast utanför klassrummet. Eleverna tycker, enligt lärarna, att det är roligt och viktigt att få hjälp av specialläraren. Inspektörerna bedömer att Måsöskolans arbete med att identifiera och ge elever med behov av särskilt stöd är gott.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning i studierna

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödsatser behöver ges. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtidsytande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Måsöskolan har enligt inspektörerna kommit långt i arbetet med individuella utvecklingsplaner. Elevers individuella utvecklingsplan upprättas vid utvecklingssamtalet. Se även under avsnitt Kunskaper på sidan 3. Både elever och föräldrar säger att de får en god bild av elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Lärarna dokumenterar även elevernas måluppfyllelse i konkreta ”löv” uppsatta i klassrummet och i elevernas arbetsböcker i ämnena svenska och matematik. Skolan fortsätter arbetet med att konkretisera de nationella kunskapsmålen i samtliga ämnen och rektorn bedömer att under nästa läsår är det arbetet slutfört. Inspektörerna bedömer att arbetet med att kontinuerligt dokumentera och följa upp elevernas kunskapsutveckling är bra men bör utvecklas till att omfatta samtliga ämnen.

På Måsöskolan har varje elev en mapp där lärare och elev samlar material som man är nöjd med från olika ämnen, en sorts portfolio². Inför utvecklingssamtalen får elever och föräldrar gemensamt skatta ett antal påståenden om trivsel,

² Ett arbetssätt som bygger på att elevernas lärande sätts i centrum och att eleverna lär sig reflektera kring sitt eget lärande med hjälp av ett medvetet sparande av olika arbeten som visar elevernas utveckling över tid. Syftet är att portfolion skall fokusera elevernas starka sidor.

kamratskap m.m. På utvecklingssamtalen som förbereds och förs en gång per termin, lämnar lärarna en muntlig redovisning av elevernas kunskapsutveckling i de flesta ämnen. Både elever och föräldrar är nöjda med den information som ges. Tyngdpunkten ligger dock på att redovisa elevernas kunskapsutveckling i svenska och matematik, vilket inspektörerna bör förbättras så att informationen omfattar alla kursplaneämnen.

Skolans samverkan med elevernas föräldrar sker genom täta kontakter kring den enskilda eleven. Information från klasslärarna sker via veckobrev, e-postkontakter samt föräldramöten. Skolan har på olika sätt försökt engagera föräldrarna i ett för skolan gemensamt skolråd dock utan att lyckats speciellt bra.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på de nya bestämmelserna som trädde i kraft den 15 augusti 2005, där det anges att kvalitetsredovisningarna skall utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Även elevernas vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Kvalitetsarbetet på Måsöskolan bedrivs genom att lärare och övrig pedagogisk personal utvärderar verksamheten fortlöpande under terminerna tillsammans med eleverna. Resultatet av det arbetet har personalen med sig som grund när de utvärderar läsåret på våren där kommunens kvalitetsredovisningsmall används. På detta sätt blir både elever, lärare och övrig personal delaktiga i arbetet med kvalitetsredovisningen. Sammanställningen av personalens utvärderingar görs av rektor och biträdande rektor. Ledningsgruppen på skolan som består av förskollärare, fritidspedagog och lärare är bollplank i arbetet med sammanställningen. Arbetsplanen arbetas sedan fram av ledningsgruppen som bollar med sina kollegor.

Skolledning och intern kommunikation

Skolan har en rektor och en biträdande rektor. Rektorn har det övergripande pedagogiska och ekonomiska ansvaret. Biträdande rektor har huvudansvaret för förskoleverksamheten. Ansvarsfördelningen är tydlig. Enligt lärarna är rektorn en mycket tydlig pedagogisk ledare som känner verksamheten väl. Elever och föräldrar vet vem rektorn är. Inspektörerna bedömer att rektorn är mycket väl förtrogen med den pedagogiska verksamheten.

Sammanfattning

Rektorn har mycket god kännedom om verksamheten. Måsöskolans organisation ger möjligheter för lärarna att följa elevernas kunskapsutveckling från förskolan till och med årskurs 2. Skolans arbete med att identifiera och ge elever i behov av särskilt stöd är bra. Skolans arbete med normer och värden är av mycket god kvalitet.

Arbetet med att dokumentera och följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga kursplaneämnen bör utvecklas. Utvecklingssamtalen ger föräldrar och elever god kännedom om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling men information om elevernas kunskapsmässiga utveckling bör omfatta alla kursplaneämnen.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som grundskolan skall erbjuda, information om utbildning; personal samt läromedel, pedagogiska materiel och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

Tillgång till utbildning

Måsöskolan tar emot elever från sitt närområde. Skolan identifierar de elever som är berättigade till modersmålsundervisning och erbjuder detsamma. Skolan har dock ingen struktur för hur elevens val skall anordnas. Lärarna och rektorn säger att det finns ett visst utrymme i temaarbetet men det är inte tillräckligt. Inspektörerna bedömer därför att skolan måste erbjuda elevens val så att det blir en breddning och fördjupning av elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen, vilket vid inspektionsbesöket inte var fallet.

Personalresurserna och kompetensutveckling

Måsöskolan har personal med utbildning för sitt uppdrag. Rekrytering av nya lärare sker målmedvetet och rektorn lyckas att anställa utbildad personal. Rektorn har önskat att få delta i skolledarutbildningen, vilket, enligt förvaltningen skall ske under 2007. Rektorn har i övrigt utbildning för sitt uppdrag. Inspektörerna bedömer att lärarna har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

All personal på Måsöskolan har fått kompetensutveckling i olika lärtilar. Rektorn bedömer vid medarbetarsamtalet vilken kompetensutveckling som ges utifrån de behov skolan har. Lärarna får också ge förslag på vad de önskar. Två lärare går matematikutbildning.

Materiella resurser

Skolan får nya lokaler till höstterminen 2006. De gamla renoveras för förskoleverksamheten. Tillgången på material är mycket god och ger eleverna möjlighet att arbeta både teoretiskt och laborativt. Inspektörerna bedömer att de materiella resurserna på båda skolorna är bra.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att tillgången till utbildning är bra. Skolan måste dock erbjuda elevens val i enlighet med författningarna. Skolan har goda förutsättningar ifråga om tillgång till lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Datum	Ort
2006-09-18	Stockholm

Christina Sjöberg
Tommy Bucht